

Harald Wagner, *Dogmatik*, Stuttgart, Verlag W. Kohlhammer 2003 (Kohlhammer Studienbücher Theologie, Band 18), 561 s.

Pośród wielu wydanych ostatnio podręczników dogmatyki książka Wagnera ma, według jego intencji, zapełnić lukę na rynku, dając do ręki skondensowany przegląd całej dogmatyki. Doświadczony teolog z Münster oferuje książkę, która pomimo koniecznej skrótowości, daje przegląd treści wiary ujęty w odważną systematykę, noszącą piętno myśli autora. Przy tym autor kładzie akcent na nowsze (nowożytnie) interpretacje wiary Kościoła, sięgając w krótkich rysach do starszych źródeł tam, gdzie są klasyczne miejsca danego zagadnienia (np. rozwój dogmatu chrystologicznego). W układzie treści wyróżnia się obszernie, jak na rozmiary całości, ogólne wprowadzenie do dogmatyki z wieloma cennymi informacjami i klarownym podziałem zagadnień. Sam układ „traktatów” jest najpierw zaskakujący: wykład zaczyna się eklezjologią, po niej jest pneumatologia, chrystologia, charytologia, sakramentologia, trynitologia, protologia, eschatologia i w końcu rozdział zatytułowany „communio sanctorum” z elementami mariologii. Autor wyjaśnia ten układ treści nauką Vaticanum II i tymi tendencjami współczesnej teologii katolickiej, które widzą w „communio” kluczowe pojęcie dogmatyki (G. Greshake). Wagner wyjaśnia, że jego książka jest próbą podstawowego zarysu dogmatyki opartej na paradygmacie „communio”. W tym kluczu każdy z omawianych w podręczniku „traktatów” porusza jakiś aspekt „communio”. Stąd też najpierw omówiona jest eklezjologia – pierwsza „in ordine cognitionis”. Pośrodku jest nauka o Bogu jako pełni „communio”, zaś na końcu refleksja wiedzie ku ostatecznej pełni wspólnoty z Bogiem. To nowatorskie i godne dyskusji ujęcie całości dogmatyki podtrzymuje jedność wszystkich treści wiary Kościoła.

Jako „pierwszy podręcznik”, zachęcający do dalszego, pogłębionego studium dogmatyki, książka zawiera niezbędny spis nowszych podręczników i szczegółowych opracowań w języku niemieckim.

Ks. Jacek Kempa

Ks. Grzegorz Jaśkiewicz, *Keryks – kerygma w mowach Grzegorza z Nazjanzu*, Siedlce 2003, 224 s.

Jest to rozprawa doktorska urodzonego w 1969 r. Autora. Praca omawia, zgodnie z tytułem, występowanie i pole semantyczne pojęć: keryks i kerygma. Pierwszy rozdział przedstawia ogólnie występowanie i zakres znaczeniowy tych słów w grece klasycznej, w Biblii i u wcześniejszych pisarzy chrześcijańskich. W zasadzie w całej literaturze chrześcijańskiej pojęcia te oznaczają ogłaszanie słowa Bożego. Rozdział drugi stanowi analizę występowania i zakresu semantycznego tytułowych pojęć w *Mowach Grzegorza z Nazjanzu*. Jak się okazuje, Grzegorz chętnie używa obu pojęć. Autor rozprawy wskazuje, że Grzegorz rozróżnia dwie podstawowe formy kerygmatu: słowo i czyn. Trzeci rozdział zajmuje się osobą keryksa. Autor pokazuje, że dla Grzegorza z Nazjanzu keryksem jest każdy ochrzczony. Różne formy życia chrześcijańskiego stanowią po prostu różne sposoby głoszenia